

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: الکساندر گریگورئیف (ALEXANDER GRIGORIEV)

برگردان: ا.م. شبیری

۱۱ اگست ۲۰۲۳

نیجر- کودتای نظامی و توازن قواء در ساحل

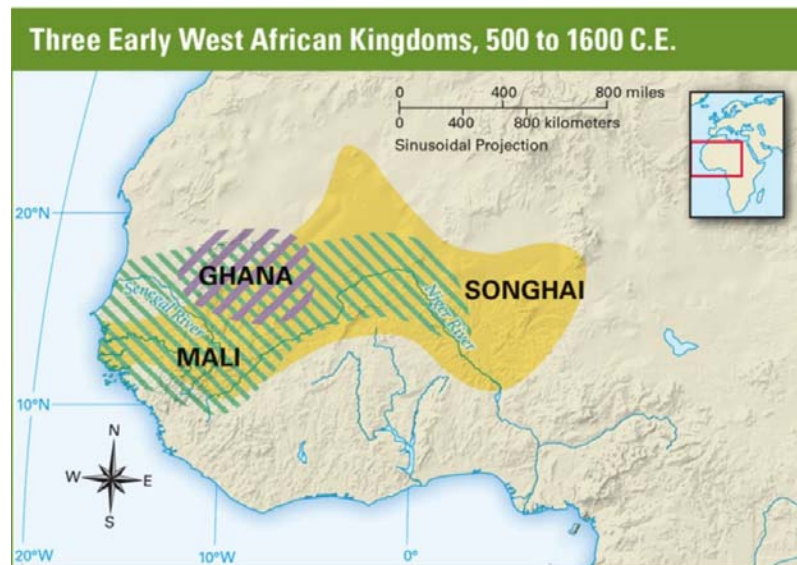
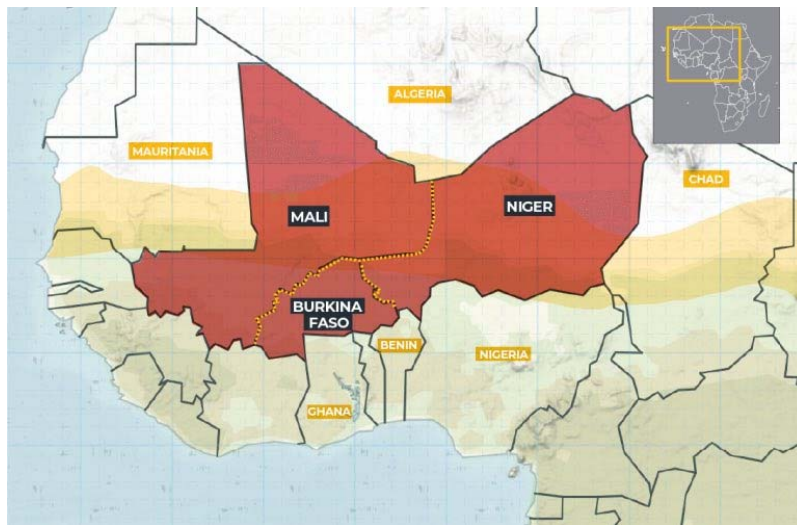
آیا این کشور افریقائی سبد نان اورانیوم فرانسه باقی می‌ماند؟

در شامگاه ۲۶ جولای، گروهی از افسران نیروهای مسلح کشور افریقائی نیجر به رهبری سرهنگ **آمدانو آمدرمان**، برکناری رئیس جمهور **محمد بازوم**، بسته شدن مرزها، تعلیق قانون اساسی و انحلال دولت را اعلام کردند. دو روز بعد، در ۲۸ جولای، کودتاچیان به رهبری جنرال **عبدالرحمان چیانی**، فرمانده گارد ریاست جمهوری، که رئیس جمهور را همچنان در اقامتگاه خود نگه می‌دارند، از تشکیل "شورای ملی نجات میهن" خبر دادند. خود بازوم که به داشتن روابط نزدیک با فرانسه و امریکا شناخته می‌شود و شش ماه پیش از آن با بلینکن، وزیر امور خارجه امریکا در نیامی (پایتخت نیجر) دیدار کرده بود، از ترک داوطلبانه قدرت امتناع می‌کند.

ارتش شورشی اقدامات خود را با "وخامت اوضاع امنیتی" توضیح می‌دهد. در خصوص رد این مدعا به سختی می‌توان استدلال کرد. رژیم طرفدار غرب بازوم پس از انتخاب او در اپریل ۲۰۲۱، به عنوان یکی از شرکای کلیدی منطقه‌ی کشورهای غربی در به اصطلاح "مبارزه با تروریسم" باقی ماند.

پس از سقوط رژیم‌های طرفدار غرب در کشورهای بوركینافاسو و مالی همسایه، استعمارگران سابق و فعلی با نگاهی عصبی‌تر به نیجر روی آوردند. اتفاقاً در آنجا بود که نیروهای ویژه فرانسه (۱۲۰۰ نفر) در سال ۲۰۱۳، بنا به ادعای رسمی، برای محافظت از شهر باماکو، پایتخت مالی در مقابل "افراطیون اسلامی" به این کشور اعزام شدند. لازم به ذکر است که گروه‌های مسلح جماعت نصره‌الاسلام و المسلمین فعال در ساحل، یعنی همتایان داعش خاورمیانه، که مرزهای رسمی را به رسمیت نمی‌شناسند و با ظلم و ستم شدید مشخص می‌شوند، محصول مستقیم سیاست استعماری فرانسه هستند.

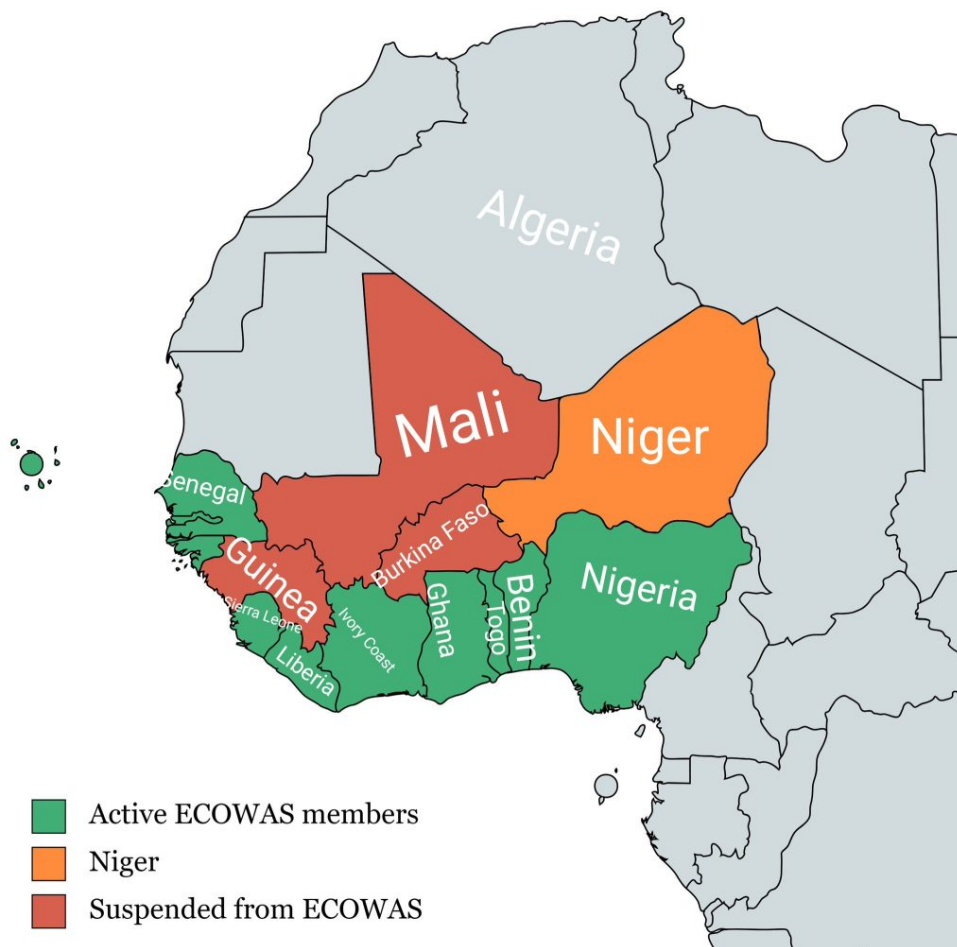

قلمروهای کشورهای آفریقائی امروزی تقریباً با مرزهای امپراتوری‌های باستانی در این قاره منطبق است قطع روابط با رژیم‌های نظامی مالی و بوركینافاسو باعث شد که نیجر، همراه با کشور همسایه- چاد (تاکنون؟)، که برای تأمین انرژی هسته‌ای فرانسه با اورانیوم خام نیز نقش حیاتی دارد، به مرکز نفوذ و حضور غرب در منطقه تبدیل

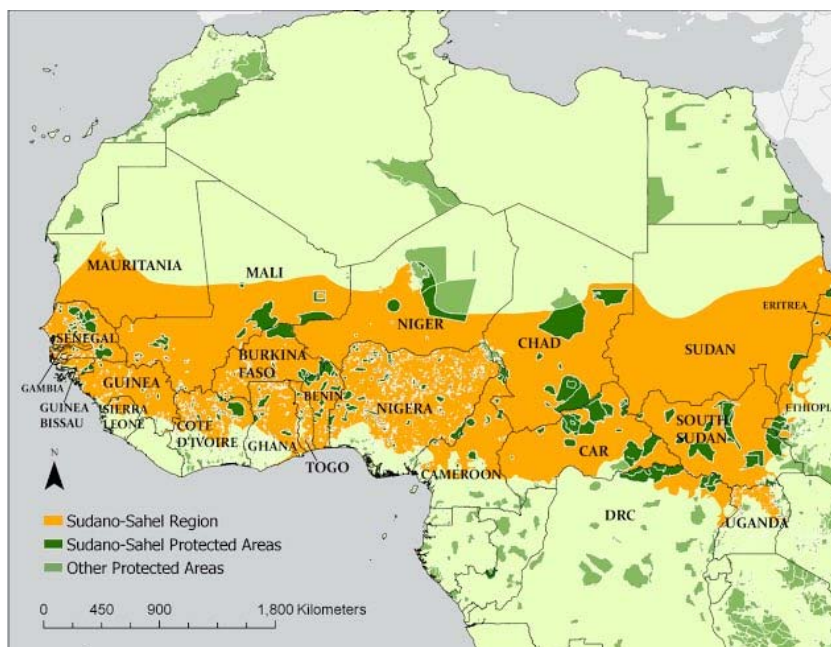
شود (معادن اورانیوم که توسط اورانو در منطقه آرلیتا در مدت بیش از نیم قرن استخراج می‌شود، ۳۵ تا ۴۰ درصد نیازهای صنایع هسته‌ای فرانسه را پوشش می‌دهد). ۸۰۰ نفر از نیروهای نظامی فرماندهی افریقای آمریکا به منظور آموزش گروه‌های مسلح محلی و همچنین، واحدهای کوچک المانی و ایتالیایی در نیامی مستقر هستند.

کودتای نظامی کنونی در منطقه (این هفتمین کودتا در غرب افریقا از سال ۲۰۲۰ است) از جمله، برای خود نیجر اولین کودتا نیست. این کشور از زمان کسب استقلال در سال ۱۹۶۰، حداقل چهار مورد از این قبیل تندیروها را تجربه کرده است. مورد قبلی نیز پس از انتخاب بازوم در سال ۲۰۲۱ علیه او صورت گرفت. اما پس از آن شورشیان نظامی شکست خوردند. این "رهبر دمکرات" که از همان ابتدای ریاست جمهوری خود به حمایت غرب متکی بود، با مشکلات متعددی که روابط او را با نخبگان نظامی تشدید کرد، مواجه شد. همانطور که در بالا گفته شد، قبل از همه، ما در مورد وخامت اوضاع در مناطق مرزی کشور (و نه فقط) صحبت می‌کنیم، که به یک سیاست مخرب درازمدت غرب نه تنها در مالی، بلکه در لیبیا، همسایه شمالی نیجر نیز تبدیل شده است. در جنوب، نیجر درگیر یک درگیری چند دهه‌ای بر سر جهیل چاد است، که شبه‌نظامیان بوکوحرام و شاخه محلی داعش- هر دو ممنوعه در روسیه- نیز برای مناطق قابل سکونت در اطراف آن می‌جنگند. طرح شعار "مبارزه با فساد" از طرف بازوم و حامیانش که در شرایط ویژه افریقا بازتاب خاصی دارد و دشمنی آن‌ها با بسیاری از نظامیان، "نفث بر آتش" درگیری داخلی پاشید.

این مسأله که آیا ارتش شورشی می‌تواند جایگاه خود را در قدرت تحکیم نماید یا خیر، سؤالی است که پاسخ آن هنوز مشخص نیست. **آسومی مسعودو**، وزیر خارجهٔ نیجر، ریاست دولت را بر عهده گرفت و خواستار مقاومت شد. در همین حال، **داودا تاکویاکوی** و عمر موسی، دو تن از نزدیکترین دستیاران بازوم، اتهامات علیه دولت رئیس خود مبنی بر استخدام شبه‌نظامیان و آزادی تروریست‌های مالی و نیجریه را رد کردند. اعضای انجمن طرفدار فرانسه در جامعهٔ اقتصادی کشورهای غرب آفریقا به رهبری **یولا تینوبو**، رئیس جمهور نیجریه این کودتا را محکوم نمودند. جامعهٔ اقتصادی کشورهای غرب آفریقا طی اجلاس اضطراری در ابوجا در ۳۰ جولای، یکسری تحریم‌های شدید تجاری، اقتصادی و مالی علیه نیجر، از جمله، مسدود کردن دارائی‌های دولتی، محاصرهٔ مرزهای زمینی و هوائی آن را اعلام کرد. به شورشیان یک هفته مهلت داده شد تا نظم قانون اساسی را بازگردانند. گفته شد در غیر این صورت، می‌توان از نیروی مسلح در قالب نیروهای ذخیرهٔ کشورهای غرب آفریقا که گویا آمادهٔ حمله به نیجر هستند، استفاده کرد. از طرف دیگر، دولت‌های نظامی مالی و بوركینافاسو به حمایت از مخالفان محمد بازوم برخاستند. در این رابطه، نظریه‌پردازان توطئهٔ غربی سایهٔ "مزدوران روسی گروه واگنر"، یک موضع مشابه الجزایر و گینه را در پشت آن می‌بینند.

برای جست‌وجوی راحل سیاسی بحران، شخصیت‌های تأثیرگذار، از جمله **ماهامات ادريس دبی**، رئیس جمهور چاد همسایه، نماینده ویژه و تازه منصوب شده جامعه اقتصادی کشورهای غرب افریقا (نمایندگان این سازمان وارد نیامی شدند)، **پاتریس تالون**، رئیس جمهور بنین، و همچنین، احتمالاً **محمد ایسوف**، که اعلام کرده است که تلاش خواهد کرد تا محمد بازوم را آزاد کند و او را به پست خود بازگرداند، بر اساس معیارهای منطقه‌ای جلب می‌شوند. گزارش‌های ضد و نقیضی در رابطه با آغاز محاصره انرژی از سوی نیجریه که وابستگی نیجر به انرژی آن در حوزه "اورانیوم" به ۹۰٪ می‌رسد، انتشار یافته است.

یکی از جدی‌ترین توضیحات در باره چنین تلاش‌های میانجی‌گرانه سیاستمداران "بومی" این است که واشینگتن و پاریس تمایل دارند به صورت نیابتی اقدام کنند (واشینگتن اعلام کرده است که بنا ندارد شهروندان خود را از نیجر

خارج کند و پاریس نیز گفته است که قصد ندارند برای بازگرداندن بازوم به عملیات نظامی دست بزنند. برای اینکه دخالت مستقیم آن‌ها در بحران، می‌تواند به نتایج معکوس منجر شود.

در پاسخ به فراخوان "شورای ملی" شهروندان مخالف فرانسه در ۳۰ جولای در مقابل سفارت این کشور تجمع کردند و با برافراشتن پرچم ملی و حتی پرچم روسیه، شعارهایی در حمایت شورای ملی سر دادند. تلاش‌ها برای ورود به ساختمان سفارت با گاز اشک‌آور متوقف شد و رئیس جمهور مکرون آمادگی خود را برای تقویت اقدامات به منظور اطمینان از ایمنی شهروندان فرانسوی که تخلیه آن‌ها آغاز شده بود، اعلام کرد (در عین حال، کمپانی اورانو اعلام کرد از آنجائی که ۹۹٪ کارکنانش شهروندان نیجر هستند، به فعالیت‌های عملیاتی ادامه خود خواهد داد). کاخ سفید هنوز قصد ندارد شهروندان امریکائی را از نیجر خارج کند.

تشدید احساسات ضد استعماری می‌تواند به حضور نظامی غرب در نیجر تأثیر منفی بگذارد و این نیز می‌تواند زنجیره تدارکاتی بسیار پیچیده اتصال معادن اورانیوم نیجر به ساحل را که اورانیوم از آنجا به فرانسه صادر می‌شود، مختل

کند. در صورت موفقیت کودتا، تغییرات احتمالی در سیاست مقامات جدید در "مسأله اورانیوم"، اقدامات واقعی یا فقدان آن‌ها، گواه بر ماهیت رخدادهائی خواهد بود که بسیار رساتر و شیواتر از اظهارات و تظاهرات حمایت‌گرانه در حال وقوع هستند. کانال تلگرامی روسی "دمیروژ" می‌نویسد: "اورانیوم، حتی پس از استقلال رسمی نیجر، همچنان به عنوان منبع درآمد قابل توجهی برای نخبگان فرانسه باقی خواهد ماند. محافل مالی مرتبط با همکاران خارجی فرانسه، علاوه بر اورانیوم، استخراج فلزات گرانبها در منطقه را از طریق ساختارهای مالی تحت نظارت جامعه اقتصادی کشورهای غرب آفریقا کنترل می‌کنند. به بیان ساده، آن‌ها علاوه بر پولشویی، قاچاق مواد مخدر را که از نیجریه به لیبیا ترانزیت می‌شود و سپس در سراسر اروپا توزیع می‌شود، کنترل می‌کنند".

بلمبرگ می‌گوید، ستراتیژی مکرون در آفریقا به دلیل تمرکز بر روی نیجر در حال شکست است. پاریس به دلیل تداوم حضورش در مستعمرات سابق و درجه متفاوت نفوذش روی آن‌ها با اعتراض و انتقاد مردم محلی مواجه است. در همین حال، روسیه در مناطق واقع در حوزه نفوذ سنتی خود تقویت می‌شود. اگرچه در میان شورشیان فراتر از چهارچوب منازعات داخلی، وجود یک برنامه سازنده کافی معلوم نیست، اما شکست توطئه‌های سیاسی غرب جمعی، کاهش حضور نظامی آن‌ها در غرب آفریقا نیز ممکن است تحت تأثیرات مستقیم یا غیرمستقیم رویدادهای نیجر، عواقبی برای ساحل عاج، بنین، غنا و سایر کشورهای داشته باشد. پس از بازداشت یکی از رهبران مخالف دولت، شورش‌ها در سنگال متوقف نمی‌شود و در داکار نیروهای خود پولیس در مقابل معترضان متفرق می‌شوند. بعید نیست که حاکمیت استعماری فرانسه در غرب آفریقا همچنان متزلزل شود و بحران نیجر عواقب زیادی به مراتب فراتر از مرزهای این کشور به دنبال داشته باشد.

برگرفته از: [وبگاه باشگاه قفقاز](#)

۱۹ مرداد- اسد ۱۴۰۲